

NARODNA BANKA SRBIJE

**SEKTOR ZA MONETARNE I DEVIZNE OPERACIJE
ODELJENJE ZA DEVIZNE REZERVE**

**PREGLED DEŠAVANJA NA SVETSKOM
FINANSIJSKOM TRŽIŠTU
15 – 26. oktobar 2018.**

Novembar 2018.

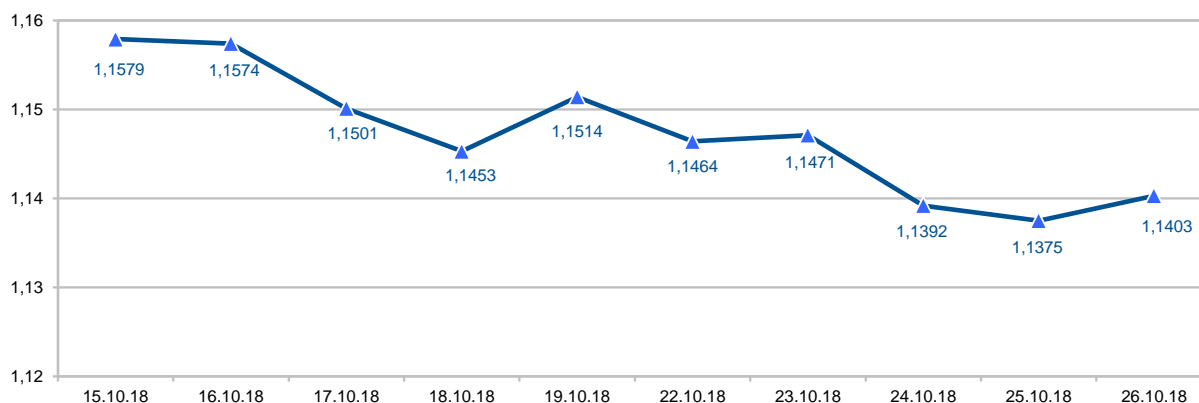
Pregled i predviđanje referentnih kamatnih stopa pojedinih centralnih banaka

	Referentna kamatna stopa (u %)	Poslednja promena (u p.p.)	Datum poslednje promene	Naredni sastanak	Očekivanje (u %)
I Evropska centralna banka	0,00	-0,05	10. 03. 16.	13. 12. 18.	\
II Federalne rezerve SAD	2,00-2,25	+0,25	26. 09. 18.	19. 12. 18.	2,25-2,50
III Banka Engleske	0,75	+0,25	02. 08. 18.	20. 12. 18.	\
IV Banka Kanade	1,75	+0,25	24. 10. 18.	05. 12. 18.	1,75
V Švajcarska nacionalna banka	(-1.25%) – (- 0.25%)	-0,50	15. 01. 15.	13. 12. 18.	\

Izvor:
Bloomberg LP

1. Kurs EUR/USD

Kurs EUR/USD
(dnevni podaci)

Izvor: Bloomberg LP

Na početku nedelje beleži se blago slabljenje dolara u odnosu na evro, kome je doprinela objava slabijih od očekivanih podataka o maloprodaji u SAD i konsolidacija prinosa državnih obveznica SAD na nižim nivoima, nakon dostizanja sedmogodišnjeg maksimuma tokom protekle nedelje. Maloprodaja je tokom septembra porasla za 0,1%, ispod očekivanih 0,6%, usled toga što je oporavak kupovine motornih vozila bio neutralizovan najvećim smanjenjem izdataka u restoranima i kafeima u poslednje dve godine, kao i usled pada prodaje goriva na pumpama, što je najverovatnije posledica uragana „Firenca”. Uprkos tome, kod deset od ukupno trinaest kategorija beleži se rast prodaje, te podaci i dalje ukazuju na to da potrošnja stanovništva nastavlja da pruža podršku ekonomskom rastu SAD, pomognuta dobrim stanjem na tržištu rada i nižim poreskim nametima.

U nastavku nedelje dolazi do slabljenja evra, koji je bio pod negativnim uticajem neizvesnosti oko deficita budžeta Italije za narednu godinu, naročito nakon vesti da je član Evropske komisije, *Guenther Oettinger*, ponovo istakao neusklađenost nacrta budžeta Italije sa

smernicama EU. Jačanje dolara u odnosu na evro potom je usledilo kao posledica objave izveštaja sa septembarskog sastanka FED-a, koji se takođe odrazio i na rast prinosa državnih obveznica SAD. Nakon rasta ciljanog raspona referentne kamatne stope za 25 bp na sastanku u septembru (sa 1,75%-2,00% na 2,00%-2,25%), prema mišljenju svih članova *FOMC*-a bilo bi odgovarajuće nastaviti sa postepenom normalizacijom monetarne politike u SAD, pri čemu su kao optimistični protumačeni delovi izveštaja u kojima se navodi da nekoliko članova *FOMC*-a očekuje da bi monetarna politika u SAD mogla biti nešto restriktivnija tokom određenog perioda, dok određeni broj njih smatra da će biti potrebno privremeno povećanje kamatne stope iznad dugoročne procene neutralne kamatne stope sa ciljem smanjenja rizika produženog perioda inflacije preko ciljanog nivoa i rizika povezanih sa finansijskim neravnotežama. Do dodatnog slabljenja evra u odnosu na dolar dolazi pod negativnim uticajem rasta neizvesnosti u vezi sa predlogom budžeta i ciljanog deficita Italije za naredne tri godine. Iz Evropske komisije stiglo je zvanično upozorenje u kome se navodi da fiskalni planovi Italije značajno odstupaju od pravila EU, da su do sada nezabeleženi i da se ne isključuje mogućnost odbacivanja predloga italijanske vlade u celosti. Uprkos i dalje prisutnim tenzijama oko Italije, evro je na kraju nedelje uspeo da ojača u odnosu na dolar, usled rasta optimizma oko Bregzita, nakon što je Blumberg objavio vest da je britanska premijerka, Tereza Mej, spremna da odustane od ključnih zahteva sa ciljem postizanja sporazuma o izlasku Velike Britanije iz EU. Prethodno je glavni pregovarač EU za Bregzit, Majkl Barnije, izjavio da je 90% sporazuma o izlasku već dogovoreno, ali je upozorio da nemogućnost pronalaska rešenja oko granice sa Irskom može odložiti postizanje dogovora. Tokom prvog dela izveštajnog perioda evro je oslabio za 0,40% u odnosu na dolar.

Početak druge nedelje ponovo je obeležila politička neizvesnost u vezi sa budžetom Italije. Italijanska vlada je u odgovoru Evropskoj komisiji navela da i dalje ostaje pri svojim budžetskim planovima, ali da neće dozvoliti da nivo duga i ciljani deficit budu premašeni. Italijanski premijer Konte, rekao je da bi neki od planova potrošnje mogli biti realizovani kasnije tokom sledeće godine, što bi moglo da dovede do nižeg deficita. Iako su prinosi italijanskih obveznica smanjeni na otvaranju, u toku dana su zabeležili rast usled očekivanja da bi Evropska komisija mogla da odbije budžetski plan i formalno zatraži njegovu reviziju, što se negativno odrazilo na vrednost evra u odnosu na dolar. Vesti da i dalje nema značajnog napretka u pregovorima između EU i Velike Britanije po pitanju granice između Irske i Severne Irske takođe su negativno uticale na vrednost evra, koji je dodatno oslabio nakon što je Evropska komisija i zvanično odbila predlog budžeta italijanske vlade za 2019. godinu i zatražila izradu novog predloga u naredne tri nedelje. Usled toga, prinosi italijanskih državnih obveznica zabeležili su rast, dok je razlika prinosa desetogodišnjih državnih obveznica Italije i Nemačke povećana na oko 315 bazičnih poena. Nakon privremenog oporavka vrednosti evra u odnosu na dolar, sredinom nedelje usledilo je ponovno slabljenje evra pod uticajem briga oko usporavanja ekonomskog rasta zone evra, nakon objave preliminarnih procena *PMI* indeksa za oktobar, koje su bile ispod očekivanih i prethodno zabeleženih vrednosti. Takođe, dolar je bio podržan rastom averzije prema riziku, koja se odrazila na nastavak pada vrednosti glavnih berzanskih indeksa u SAD, usled povećane zabrinutosti oko uticaja carina i usporavanja kineske ekonomije na profite kompanija. Pretposlednjeg dana izveštajnog perioda evro beleži pad na najniži nivo u odnosu na dolar za poslednja dva meseca, tokom konferencije predsednika ECB-a, Marija Dragija, koja je usledila nakon objave izveštaja sa sastanka ECB-a na kome nije bilo izmena monetarne politike, pri čemu je takođe potvrđeno da se završetak programa neto kupovine aktive očekuje na kraju tekuće godine, a da bi do prvog povećanja kamatne stope u zoni evra moglo doći posle leta 2019.

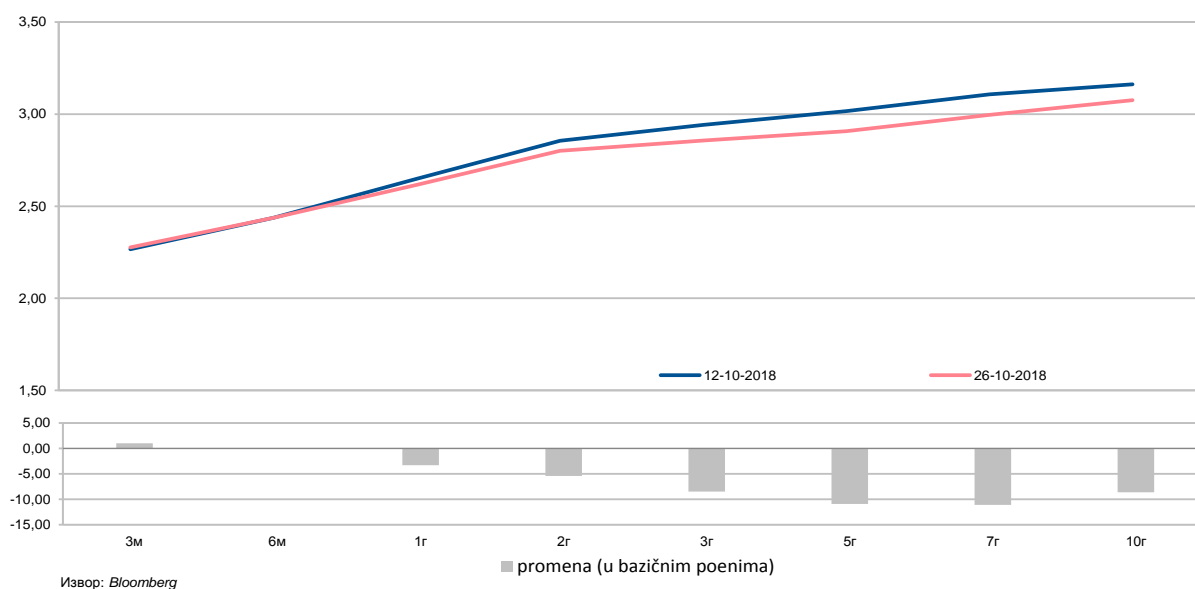
godine. Iako je Dragi istakao da veruje da će Italija i predstavnici EU uspeti da postignu dogovor oko budžeta, on je naveo ranjivost monetarne unije, priznajući nedavno usporavanje ekonomske aktivnosti zone evra i brojne rizike sa kojima je suočena, među kojima su trgovinski protekcionizam, situacija na tržištima u razvoju i volatilnosti na finansijskim tržištima. Uprkos objavi podataka koji su pokazali manje od očekivanog usporavanja rasta BDP-a SAD tokom trećeg tromesečja (3,5%, na godišnjem nivou, iznad očekivanja od 3,3%, nakon 4,2% u drugom tromesečju), nakon kojih je dolar ojačao u odnosu na evro, do kraja dana dolar beleži pad vrednosti, uporedo sa padom cena akcija na berzama u SAD i Evropi, u uslovima povećane volatilnosti na tržištima. Evro je u toku druge nedelje oslabio za 0,96% u odnosu na dolar, odnosno za 1,36% tokom posmatranog izveštajnog perioda.

2. Tržište hartija od vrednosti

2.1. Državne obveznice SAD

Kriva prinosa državnih obveznica SAD

(na dan, na godišnjem nivou, u %)

Prinosi državnih obveznica SAD su u toku izveštajnog perioda smanjeni duž cele krive, osim kratkoročnih instrumenata (*T-Bills* do 6 meseci), gde je zabeležen rast prinosa. Prinosi dvogodišnjih državnih obveznica smanjeni su za oko 5 bp, dok je kod desetogodišnjih instrumenata zabeležen pad od oko 9 bp, odnosno došlo je do smanjenja nagiba krive prinosa.

Tokom prve nedelje izveštajnog perioda prinosi državnih obveznica SAD su povećani, usled objave dobrih podataka iz proizvodnog sektora i objave izveštaja sa poslednjeg sastanaka FED-a. Maloprodaja u SAD u septembru je povećana za 0,1% u odnosu na prethodni mesec, (očekivano 0,6%, u avgustu 0,1%). Do slabijeg rasta tokom septembra došlo je zbog pada prometa u restoranima i kafeima (-1,8%, najveći pad od 2016. godine), kao i pada prodaje goriva na pumpama (-0,8%), što je najverovatnije posledica uragana „Firenca“, dok se kod većine ostalih kategorija (u deset od ukupno trinaest) beleži rast prodaje. Ovi podaci ukazuju da privatna potrošnja, koja čini najveći deo ekonomije SAD, i dalje ima snažan rast, pod uticajem dobrog stanja na tržištu rada i nižih poreza. Industrijska proizvodnja u SAD tokom septembra beleži rast od 0,3% (prethodno 0,4%), iznad očekivanog rasta od 0,2%, podržana rastom proizvodnje prerađivačkog i rudarskog sektora, nasuprot nepromenjenoj proizvodnji komunalnog sektora.

Proizvodnja prerađivačkog sektora porasla je za 0,2% u septembru, posle rasta od 0,3% u avgustu, pri čemu je aktivnost bila podržana proizvodnjom sektora motornih vozila. Pokazatelj proizvodne aktivnosti u oblasti koje pokriva FED iz Njujorka u oktobru je imao vrednost od 21,1, iznad očekivanja (20,0) i vrednosti u septembru (19,0), što ukazuje na nastavak solidnog rasta proizvodne aktivnosti u četvrtom kvartalu. Kod komponente novih porudžbina beleži se najbrži rast vrednosti ovoj godini (na 22,5, sa 16,5 u septembru), dok je komponenta isporuka imala najveću vrednost od marta (26,3, sa 14,3). Rast zaposlenosti je nastavljen ali nešto sporijim tempom (9,0, sa 13,3 u septembru). Pokazatelji nabavnih i prodajnih cena beleže pad, što ukazuje na dalje smanjenje inflatornih pritisaka. Takođe, indikator očekivanih uslova poslovanja u narednih šest meseci ponovo beleži smanjenje na 29,0 (u septembru 30,3, u avgustu 34,8). U izveštaju sa septembarskog sastanka FED navodi se da svi članovi *FOMC* smatraju da bi bilo odgovarajuće nastaviti sa postepenim povećanjima kamatne stope u SAD, nakon povećanja za 25 bp na sastanku u septembru, pri čemu su skoro svi članovi istakli da poslednji objavljeni podaci o potrošnji, zaposlenosti i inflaciji nisu bitnije uticali na njihove procene, iako je nekolicina njih navela kako nedavno objavljeni podaci ukazuju na nešto snažniji rast ekonomske aktivnosti u odnosu na onaj očekivan ranije ove godine. Skoro svi članovi *FOMC* složili su se da bi iz izveštaja sa sastanka trebalo ukloniti deo u kome se monetarna politika u SAD opisuje kao stimulatívna, za šta kao razlog navode približavanje neutralnoj kamatnoj stopi, imajući u vidu dosadašnji broj povećanja kamatne stope u SAD, kao i značajnu neizvesnost oko procene ove stope. Nekoliko članova *FOMC* smatra da će biti potrebno privremeno povećati kamatnu stopu iznad njihove dugoročne procene neutralne kamatne stope sa ciljem smanjenja rizika da inflacija u dužem periodu bude iznad ciljanog nivoa od 2% i rizika prouzrokovanih značajnim finansijskim neravnotežama, uz par njih koji su bili protiv usvajanja restriktivne monetarne politike u odsustvu jasnih znakova pregrevanja ekonomije i rasta inflacije. Predsednica FED-a iz San Franciska, Meri Deli, u svom prvom obraćanju otkad je stupila na ovu dužnost, izjavila je da podržava nastavak postepenog povećanja referentne kamatne stope u SAD, jer je stopa inflacije blizu ciljanog nivoa, dok je stopa nezaposlenosti ispod procenjene stope koja označava punu zaposlenost. Takođe, je rekla da nije zabrinuta zbog pada cena akcija na berzama, jer su cene akcija u prethodnom periodu značajno povećane i da je ova korekcija u skladu sa nastavkom održivog rasta ekonomije SAD. Član FED, *Quarles*, rekao je da se, takođe, zalaže za nastavak postepenog povećavanja referentne kamatne stope, ali je izrazio optimizam da bi ekonomija SAD mogla da ostvari više stope rasta bez pregrevanja, jer postoje naznake bržeg rasta proizvodnih kapaciteta, što bi moglo ukazivati na sporiji tempo povećanja referentne stope u narednom periodu. Predsednik FED-a iz Sent Luisa, Džejms Bulard, rekao je da je, prema izmenjenom Tejlorovom pravilu, koje bi u obzir uzelo i slabiju vezu između stope nezaposlenosti i inflacije, demografska kretanja i niska inflaciona očekivanja, sadašnji nivo referentne kamatne stope odgovarajući i da nema potrebe za daljim povećanjima.

U prvom delu druge nedelje izveštajnog perioda došlo je do značajnog pada prinosa uporedo sa daljim padom vrednosti glavnih berzanskih indeksa u SAD, pod uticajem političke neizvesnosti oko predstojećih izbora za Kongres SAD, diplomatskih tenzija u vezi sa Saudijskom Arabijom, briga oko usporavanja ekonomskog rasta Kine, lošijeg od očekivanog rasta profita korporativnog sektora SAD i rasta tenzija između Italije i EU oko predloga budžeta Italije za narednu godinu. U izveštaju FED-a o tekućim ekonomskim uslovima, koji se odnosi na podatke sakupljene do sredine oktobra, navodi se da se u ekonomiji SAD beleži skroman do umeren rast aktivnosti, uz skroman rast privatne potrošnje, skroman do umeren rast potrošačkih cena i zaposlenosti. Navodi se dobro stanje na tržištu rada, uz nedostatak kvalifikovanih radnika u

raznim sektorima u većini okruga, ali uz skroman do umeren rast zarada. Takođe, navodi se da je rast cena bio skroman do umeren, ali da su prisutni znaci rasta cena sirovina i transporta, kao i troškova zarada. Kompozitni *PMI* indeks u SAD, prema preliminarnim podacima za oktobar, iznosio je 54,8, iznad 53,9 zabeleženih u prethodnom mesecu. Komponenta indeksa koja se odnosi na usluge povećana je na 54,7, sa 53,5 iz septembra, dok je komponenta indeksa koja se odnosi na proizvodni sektor povećana na 55,9, sa 55,6, što je najviši nivo od maja. Ovi podaci ukazuju na ponovno ubrzanje rasta aktivnosti u privatnom sektoru SAD u oktobru, nakon usporavanja u septembru, koje je delom bilo posledica loših vremenskih uslova. Prodajne cene beleže najbrži rast od kada je počelo objavljivanje indeksa (oko 9 godina), dok se u uslužnom sektoru beleži najbrži rast troškova za poslednjih pet godina, usled rasta kamatnih stopa, cena goriva i uvođenja uvoznih carina. Takođe, u proizvodnom sektoru beleži se rast zaposlenosti i novih porudžbina. Krajem nedelje objavljeni su podaci o rastu ekonomske aktivnosti u SAD. Prema preliminarnoj proceni za treći kvartal 2018. godine, stopa rasta BDP SAD iznosila je 3,5% (anualizovano), iznad očekivanja (3,3%), nakon 4,2% u drugom kvartalu. Potrošnja stanovništva, koja čini oko 70% BDP SAD, tokom trećeg kvartala nastavlja da beleži snažan rast (4,0%, očekivano 3,3%) podržana dobrim stanjem na tržištu rada i nižim porezima, pri čemu se najbrži rast beleži kod trajnih dobara (6,9%), ali se i kod potrošnih dobara (5,2%) i usluga (3,2%) beleži snažan rast. Javna potrošnja takođe je snažno povećana u trećem kvartalu, za 3,3%, uz sličan rast potrošnje i na federalnom i na lokalnom nivou. Rast poslovnih investicija (bez stambene izgradnje), iznosio je samo 0,8% u trećem, nakon rasta od 8,7% u drugom kvartalu, dok je rast izdataka na opremu iznosio 0,4% (prethodno 4,6%), a kod investicija u nekretnine i postrojenja beleži se pad od 7,9% (nakon rasta od čak 14,5% u drugom kvartalu). Investicije u stambenu izgradnju ponovo su smanjene, treći kvartal za redom (-4,0%, prethodno -1,3%), što je posledica smanjene prodaje kuća i stanova usled rasta kamatnih stopa na hipotekarne kredite i rasta cena nekretnina. Pozitivan doprinos na rast privredne aktivnosti imale su i zalihe (za 2,1 pp), ali je taj rast verovatno privremenog karaktera i posledica je rasta uvoza pre uvođenja carina na uvoz u SAD. Neto izvoz negativno je uticao na ekonomski rast (za -1,8 pp) u trećem kvartalu, usled rasta uvoza od 9,1% i smanjenja izvoza od 3,5%. Iako je ponovo zabeležen snažan rast ekonomske aktivnosti u trećem kvartalu, on se uglavnom zasniva na rastu privatne i državne potrošnje, dok značajno usporavanje rasta poslovnih investicija i pad investicija u oblasti građevine, kao i negativan doprinos spoljne trgovine ukazuju da se može očekivati usporavanje rasta BDP u narednoj godini. Nakon objave podataka nije zabeležena značajna reakcija na tržištu akcija, državnih obveznica kao i kod vrednosti dolara u odnosu na druge valute.

Značajni pokazatelji privredne aktivnosti SAD

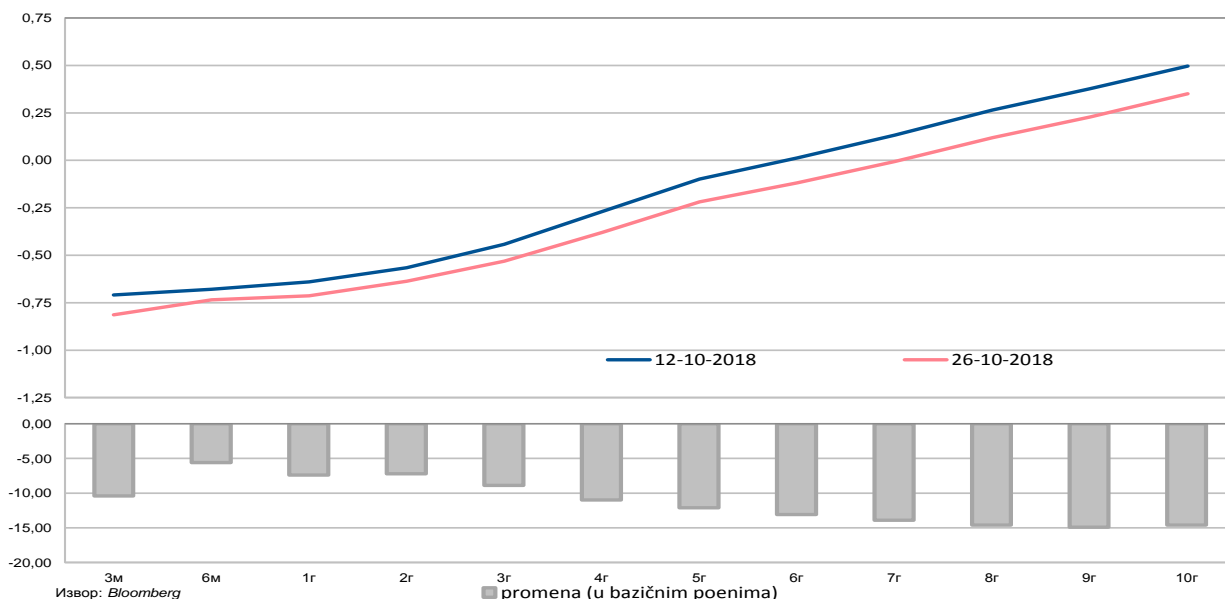
	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
I Stopa rasta maloprodaje, M/M (15.10.2018)	Sep	0,6%	0,1%	0,1%
II Stopa rasta industrijske proizvodnje, (16.10.2018)	Sep	0,2%	0,3%	0,4%
III Stopa rasta BDP, Q/Q, preliminarno (26.10.2018)	Q3	3.3%	3.5%	4.2%

Izvor: Bloomberg LP

2.2. Državne obveznice Nemačke

Kriva prinosa državnih obveznica Nemačke

(na dan, na godišnjem nivou, u %)

Tokom izveštajnog perioda prinosi nemačkih državnih obveznica zabeležili su pad. Prinos desetogodišnje državne obveznice smanjen je sa 0,50% na 0,35%, prinos petogodišnje obveznice smanjen je sa -0,10% na -0,22%, dok je prinos dvogodišnje obveznice smanjen sa -0,57% na -0,64%. Na pad prinosa najvećim delom uticali su rast neizvesnosti u vezi sa pregovorima Velike Britanije i EU, kao i neizvesnosti u vezi sa predlogom italijanskog budžeta, kao i objavljivanje nešto lošijih podataka o ekonomskim indikatorima u zoni evra.

Rejting agencija *Moody's* smanjila je kreditni rejting Italije sa *Baa2* sa negativnim izgledima na *Baa3* sa stabilnim izgledima. Potpredsednik italijanske vlade, Salvini, izjavio je da će vlada nastaviti da sprovodi svoje ciljeve bez obzira na mišljenje rejting agencija i Evropske komisije. Evropska komisija i zvanično je odbacila predlog budžeta italijanske vlade za 2019.g i zatražila izradu novog predloga u naredne tri nedelje, odnosno do 13. novembra. Usled toga, prinosi italijanskih obveznica zabeležili su rast, dok je razlika prinosa desetogodišnjih državnih obveznica Italije i Nemačke povećana.

Na samitu EU u Briselu nije došlo do napretka u pregovorima oko izlaska Velike Britanije iz EU, te usled toga nije zakazan ranije planirani novi samit u novembru, na kom je trebalo da bude potpisan sporazum o izlasku.

ZEW indeks procene trenutne situacije u Nemačkoj je u oktobru smanjen na 70,1 (očekivano 74,4), sa 76,0 iz septembra, dok je *ZEW* indeks očekivanja smanjen na nivo od -24,7 (očekivano -12,0; prethodno -10,6). Takođe, *ZEW* indeks očekivanja zone evra u oktobru beleži pad na -19,4, sa -7,2 zabeleženih prethodnog meseca. Najveći broj analitičara (81,5%) ne očekuje promene kratkoročnih kamatnih stopa u zoni evra. Rast inflacije u zoni evra u narednih šest meseci očekuje 43,2% (+8pp u odnosu na prethodne procene). Takođe, najveći broj analitičara (41,5%) očekuje jačanje dolara u odnosu na evro, dok njih 38,3% ne očekuje značajnije promene kursa u narednih šest meseci. Predsednik *ZEW* Instituta, *Wambach*, ističe da

je pad vrednosti indeksa najvećim delom posledica rastućih trgovinskih tenzija između SAD i Kine, kao i straha u vezi sa *Brexit*-om.

Kompozitni *PMI* indeks zone evra, prema preliminarnoj proceni za oktobar, iznosio je 52,7, ispod očekivanja (53,9) i vrednosti indeksa u prethodnom mesecu (54,1). Komponenta indeksa koja se odnosi na usluge beleži pad sa 54,7 na 53,3, dok je komponenta indeksa koja se odnosi na proizvodnju smanjena sa 53,2 na 52,1. Vrednost kompozitnog indeksa ispod je proseka vrednosti indeksa u trećem kvartalu (54,3; očekivani rast BDP-a od 0,3%) i ukazuje na usporavanje ekonomske aktivnosti u poslednjem kvartalu (očekivani rast BDP-a od 0,2%).

Na sastanku ECB, nije bilo promena monetarne politike. Kamatne stope zadržane su na istom nivou, uz mesečni obim neto kupovine u vrednosti od 15 milijardi evra do kraja 2018.g. Nakon toga, ukoliko podaci budu u skladu sa očekivanjima, program neto kupovine biće završen. Sredstva od dospeća instrumenata kupljenih u okviru tog programa biće reinvestirana u dužem periodu, odnosno sve dok bude potrebno. Takođe, ECB očekuje da će kamatne stope ostati na sadašnjem nivou najmanje do kraja leta 2019.g. U saopštenju sa sastanka navodi se da su rizici po budući ekonomski rast i dalje balansirani, a kao najveći se ističu rizici vezani za protekcionizam, nestabilnosti na tržištu u razvoju i volatilnosti na finansijskim tržištima. Ekonomski podaci, objavljeni u poslednje vreme, iako nešto lošiji od očekivanja, i dalje ukazuju na široko rasprostranjen ekonomski rast i postepen rast inflacionih pritisaka. Domaći pritisci na inflaciju jačaju usled visokog nivoa iskorišćenosti kapaciteta, jačanja na tržištu rada i rasta zarada.

Prema istraživanju Blumberga koje je sprovedeno u periodu od 5-11. oktobra, ekonomisti očekuju rast BDP-a u zoni evra od 2,0% u 2018.g, 1,8% u 2019.g i 1,6% u 2020.g. U odnosu na prethodni mesec, procene su smanjene za 2018.g i 2020.g za po 0,1pp. Procene inflacije su povećane za 2018.g sa 1,7% na 1,8%, dok su za naredne dve godine nepromenjene i iznose 1,7%. Rast referentne kamatne stope od 25bp očekuje se tokom poslednjeg kvartala 2019.g, dok se rast stope na depozitne olakšice od 15bp očekuje tokom trećeg kvartala 2019.g i još 5bp tokom poslednjeg kvartala 2019.g.

Značajni pokazatelji privredne aktivnosti zemalja Evropske monetarne unije

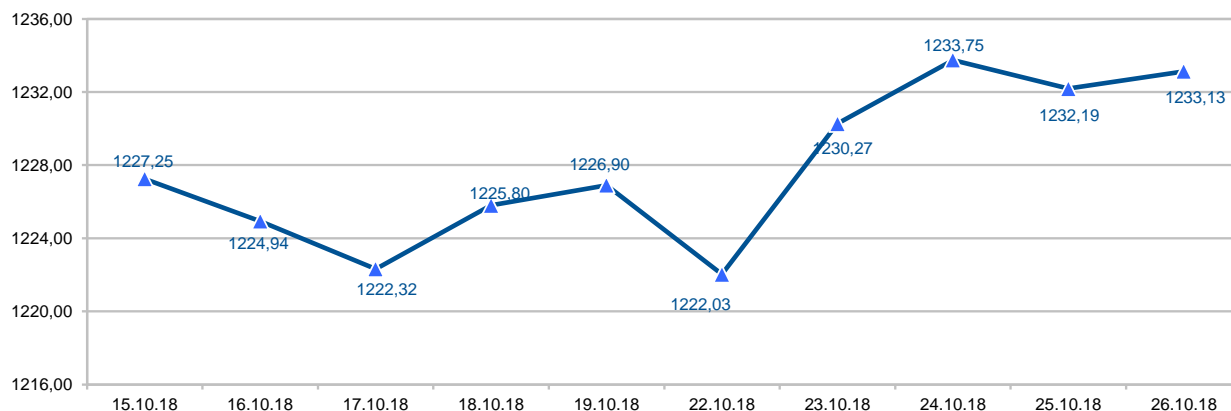
	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
I Stopa inflacije u zoni evra (finalni podatak), (17.10.2018)	Sep	2,1%	2,1%	2,0%
II Indeks poverenja potrošača (23.10.2018)	Okt	-3,2	-2,7	-2,9
III <i>PMI</i> kompozitni indeks (25.10.2018)	Okt	53,9	52,7	54,1

Izvor: *Bloomberg LP*.

3. Zlato

Zlato

(dnevni podaci, USD po unci)

Izvor: Bloomberg LP

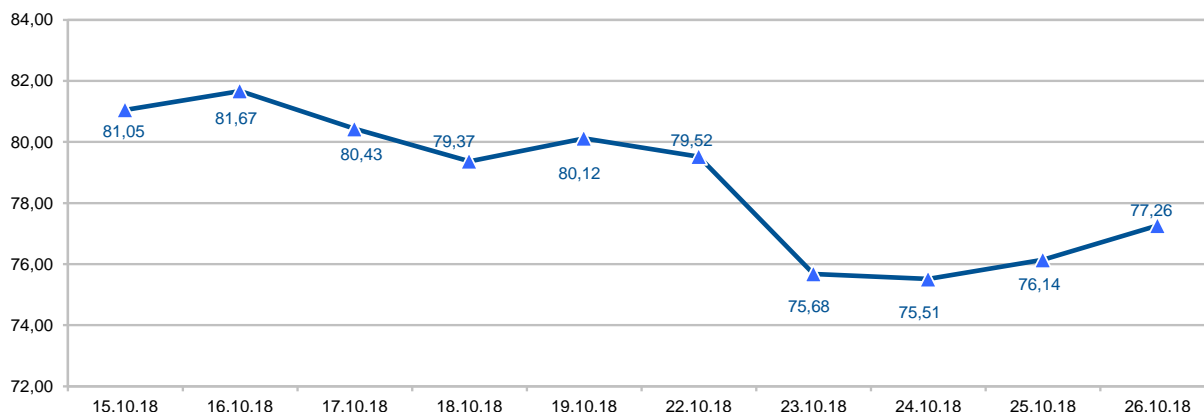
Cena zlata na početku izveštajnog perioda beleži rast na najviši nivo u poslednja dva i po meseca, uporedo sa padom vrednosti berzanskih indeksa na vodećim tržištima akcija, kao i usled rasta tenzija između SAD i Saudijske Arabije, koje su podržale tražnju za zlatom. Pad cene sredinom nedelje usledio je uporedo sa jačanjem dolara nakon objave izveštaja sa septembarskog sastanka FED-a, koji je podržao očekivanja nastavka normalizacije monetarne politike u SAD, da bi krajem nedelje usledio oporavak cene podržan slabljenjem dolara, koje zlato čini jeftinijim za kupce van SAD, kao i usled rasta averzije prema riziku koji se odrazilo kroz značajan pad cena akcija, pod uticajem briga oko rasta kamatnih stopa i trgovinskih tenzija. Tokom prve nedelje cena zlata porasla je za 0,73%.

Početkom druge nedelje dolazi do pada cene zlata, uporedo sa oporavkom tržišta akcija koje ukazuje na oporavak sentimenta među investitorima, uz takođe nešto jači dolar koji se negativno odrazilo na tražnju za dolarom. Već narednog dana dolazi do rasta cene na najviši nivo u poslednja tri meseca, pod uticajem briga oko usporavanja rasta kineske ekonomije, Bregzita, budžeta Italije i tenzija u vezi sa Saudijskom Arabijom koje su uticale na povećanu averziju prema riziku. Cena zlata je u drugom delu izveštajnog perioda porasla za 0,51%, odnosno za 1,25% tokom dvonedeljnog perioda.

4. Nafta

Dated Brent OIL

(dnevni podaci, USD po barelu)

Izvor: Bloomberg LP

Cena nafte je na početku izveštajnog perioda bila podržana rastom geopolitičkih tenzija oko nestanka novinara Džamala Kašogija iz konzulata Saudijske Arabije u Istanbulu, koje su se odrazile na rast zabrinutosti oko ponude nafte na globalnom nivou, iako je taj rast bio ograničen brigama oko dugoročnih izgleda tražnje za naftom, nakon izveštaja Međunarodne agencije za energetiku, objavljenog krajem prethodne nedelje, koji je pokazao smanjene prognoze tražnje za tekuću i narednu godinu. Brige oko ponude nafte iz Irana, nakon stupanja na snagu sankcija od strane SAD, planiranog za 4. novembar, nadovezale su se na rastuće tenzije oko izvoza nafte iz Saudijske Arabije, doprinoseći daljem rastu cena.

Međutim, objava podataka koji su pokazali rast zaliha sirove nafte u SAD od 6,5 mln barela tokom protekle nedelje, skoro tri puta više od očekivanja, uticala je na pad cene nafte sredinom nedelje. Takođe, dalji pad cena bio je pod uticajem zabrinutosti oko posledica koje bi eskalacija trgovinskih razmirica između Kine i SAD mogla imati na globalnu tražnju za naftom. Na kraju nedelje usledio je izvesni oporavak, usled znakova snažnog rasta tražnje za naftom iz Kine, najvećeg svetskog uvoznika, ali je na nivou cele nedelje cena smanjena za 0,93%.

Tokom druge nedelje cena nafte smanjena je za 3,57%, kao posledica pada cene u prvoj polovini nedelje, usled toga što je pad vrednosti berzanskih indeksa podstakao zabrinutost oko rasta tražnje za naftom i nakon što su zvaničnici Saudijske Arabije izjavili da su spremni na brzo povećanje ponude nafte u slučaju da bude potrebe. Rast cene u drugoj polovini nedelje usledio je uporedo sa oporavkom tržišta akcija u SAD, kao i nakon što je ministar energetike Saudijske Arabije signalizirao vodećim proizvođačima nafte moguću potrebu za intervencijom sa ciljem smanjenja zaliha nafte nakon njihovog rasta tokom proteklih meseci. Ponovno pomeranje fokusa investitora na uticaj smanjenog izvoza nafte iz Irana na globalnu ponudu takođe je doprineo oporavku cene krajem nedelje.